

खालिस्तानको लागि संघर्ष

दीपक जी

हालसम्म बेलायत, जेनेभा, इटाली र क्यानाडामा चारवटा जनमत संग्रहरू सम्पन्न भइसकेका छन् जसमा करिब २०८,००० सिखहरूले सक्रिय रूपमा भाग लिएका छन् र भारतीय पञ्जाबमा एउटा स्वतन्त्र राज्य खालिस्तानको पक्षमा छन्।

विशेष गरी, क्यानाडाको ओन्टारियो प्रान्तको ब्राम्पटन सहरमा यस वर्ष सेप्टेम्बर १८ मा खलिस्तानी समर्थक समूह सिख फर जस्टिस (SFJ) द्वारा आयोजित सिख जनमतसंग्रहको लागि ठूलो जनमत संग्रह भएको थियो। सिख स्वतन्त्रता आन्दोलन एक मुख्यधारा आन्दोलन बन्न गइरहेको छ, किनकि ११०,००० भन्दा बढी क्यानाडामा सिखहरूले मतदानमा भाग लिएका थिए।

जनमतसंग्रहको क्रममा सिख समुदायले भारत विरोधी र खालिस्तान समर्थक नारा लगाएका थिए भने खलिस्तान समर्थक चालीमा २,००० भन्दा बढी कारहरूले भाग लिएका थिए।

मिडिया संस्थाहरू संग अन्तरक्रिया मा, SFJ को सिख नेता गुरपतवत सिंह पन्नुन-जनरल काउन्सिल ले शिमला को राजधानी को रूप मा प्रस्तावित खालिस्तान नक्सा देखाउनुभयो र भन्नुभयो कि खलिस्तान जनमत संग्रह को लाई पंजाब मा मतदान जनवरी २६, दद्दूध बाट सुरु हुनेछ, भारत को ७४ औं गणतन्त्र संग मेल खान्छ। दिन निस्सन्देह, SFJ द्वारा जनमत संग्रह अमियानले नयाँ दिल्लीले सिखहरू विरुद्ध गरेको अत्याचारको बारेमा विश्वव्यापी समुदायमा चेतना जगाएको छ।

उल्लेखनीय रूपमा, सिखहरूको जनमत संग्रह अमियान संयुक्त राष्ट्र संघको अनुच्छेद अनुसार हो जसले मानिसहरूलाई आत्मनिर्णयको अधिकार

दिन्छ - शान्तिपूर्ण र लोकतान्त्रिक रूपमा स्वतन्त्राको लागि जनमत संग्रह सबैको अधिकार हो भनेर आफ्नो विशिष्ट चतुर कूटनीतिक रणनीति प्रयोग गर्दै, भारतले क्यानाडा सरकारलाई खालिस्तान जनमत संग्रह रोक्न धेरै अनुरोधहरू जारी गर्यो।

तर, क्यानाडा सरकारले जनमत संग्रह रोक्न अस्वीकार गर्न्यो र नयाँ दिल्लीलाई स्पष्ट रूपमा सूचित गर्न्यो कि यो क्यानाडाको कानुनको कानुनी मापदण्डहरू भित्र शान्तिपूर्ण र लोकतान्त्रिक तरीकाले सम्पन्न भएको थियो।

वास्तवमा, स्पष्टतः सबैभन्दा

नियन्त्रण गर्न भारत सरकार असफल भएको औल्याउदै अनुसन्धानात्मक कार्य सञ्चालन गरेको थियो। मानव अधिकार समूहहरूको पछिलो रिपोर्टहरूले विभिन्न धार्मिक अल्पसंख्यकहरू, विशेष गरी सिखहरूमाथि भाजपा कट्टरपश्ची र अन्य हिन्दू चरमपन्थीहरूले हिसक आक्रमणहरू पनि संकेत गरेका छन्।

यद्यपि, सिखहरू १९४७ देखि छुटै मातृभूमिको लागि लडिरहेका छन्, तर सन १९८४ मा सन्त जर्नल सिंह भिन्दनवालेको प्रयासबाट आन्दोलनले गति पायो, जसको परिणामस्वरूप एक उच्च पवित्र सिख

प्रधानमन्त्री इन्दिरा गान्धीले हरमन्दिर साहिब परिसरमा नियन्त्रण बढाउन आदेश दिएका थिए।

यस सन्दर्भमा आफ्नो पुस्तक 'द सिख स्ट्रगल'मा रामनारायण कुमार र जर्ज सिबररले लेखेका छन्, 'सेनाले मन्दिर परिसरभित्र भेटिने हरेक सिखलाई मारिदियो। उनीहरूलाई कोठाबाट बाहिर निकालेर मन्दिरको धेरामा ल्याइयो र हात पछाडि बाँधेर विसो रगतमा गोली हानेको थियो। पीडितहरूमा धेरै वृद्ध पुरुष, महिला र बालबालिका थिए। यद्यपि, सबै आगन्तुकहरू दुई दिनसम्म कुनै खाना,

ठूलो लोकतन्त्र भएको दाबी गर्ने भारतले उदारवाद र धर्मनिरपेक्षताको सिद्धान्तमा काम गर्दै हिसा, नरसंहार र नरसंहारलाई तीव्रता दिएर धार्मिक र जातीय अल्पसंख्यकहरूमाथि विशेष गरी सिखहरूमाथि हुने दुर्व्यवहारका सबै रेकर्ड तोडेको छ। ईसाई र मुस्लिम सहित।

यस सन्दर्भमा, २०१७ को आफ्नो वार्षिक प्रतिवेदनमा, ह्युमन राइट्स वाचले दलित र सिख समुदाय जस्ता धार्मिक अल्पसंख्यकहरूमाथि बढ्दो आक्रमणहरू

धार्मिक स्थल- अमृतसरको गोल्डेन टेम्पल कम्प्लेक्स विरुद्ध सबैभन्दा कर्क अपरेशन भयो। पञ्जाब, जसको परिणामस्वरूप हजारो सिखको हत्या भयो।

यस सम्बन्धमा, जनरल कुलदीप सिंह बराकरो नेतृत्वमा भारतीय सेनालाई सेना र सशस्त्र गाडीहरूले समर्थन गरेको थियो जसले झडपद्धति को जुनमा भएको बर्बर अपरेशन ब्लू स्टार मार्फत राज्य आतंकवाद र गैरन्यायिक हत्याका सबै रेकर्ड तोडेको थियो। तत्कालीन

पानी, वा बिजुली बिना कोठामा थुनिए र भोकभोकै मरेका थिए। साथै, हरमन्दिर साहिब धेरै महिना सेनाको नियन्त्रणमा रह्यो।

अपरेशनको करूरता हरमन्दिर साहिबमा मात्र सीमित थिएन। भारतीय सशस्त्र सेनाले एकैसाथ पूर्ण पञ्जाबका ४० अन्य ऐतिहासिक गुरुद्वाराहरूमा आक्रमण गरे। जब अन्य राज्यका सिखहरूले हरमन्दिर साहिबको अपमान र आफ्ना भाइहरूको नरसंहारको बारेमा थाहा पाए, तिनीहरू

तुरन्तै पञ्जाब गए। पञ्जाब पुग्नुअघि नयाँ दिल्लीले उनीहरूलाई रोकन खोज्यो। धेरै सिखहरू बाटोमा मारिए र धेरैलाई गिरफ्तार गरियो।

सोही वर्ष नोभेम्बरमा, नयाँ दिल्लीमा प्रधानमन्त्री इन्दिरा गान्धीको निवासमा तैनाथ बैन्ट रिंग सिंह र सतवत सिंह नामका दुई समर्पित सिखहरूले उनको हत्या गरे। त्यसपछि राजधानी र अन्य सहरहरूमा हिन्दू दंगा भड्कियो जसमा इन्दिरा गान्धीका समर्थकहरूले दिनको उज्ज्यालोमा ज्ञाह, औण भन्दा बढी सिखहरूको हत्या गरे, जबकि पुलिस चुपचाप हेर्दै हिन्दूहरूलाई सिखहरूको नरसंहार गर्न स्वतन्त्र हात प्रदान गर्न पछि, सिख समुदाय विरुद्ध 'अपरेशन ब्ल्याक थन्डर', 'अपरेशन बुड्डोरोज' र 'अपरेशन ब्ल्याक थन्डर-२' जस्ता अन्य अपरेशनहरू सञ्चालन गरियो, जसले उनीहरूलाई गैर-न्यायिक रूपमा पनि मार्यो।

यी बर्बर अपरेशनहरू पछि, सिखहरूले आफूलाई सशस्त्र शक्तिको रूपमा भारतीय राज्य आतंकवादसँग लड्न संगठित गरे। धेरै सिखहरूले धार्मिक उत्पीडनबाट बच्न भारत छोडे। खालिस्तानको संघर्षलाई जीवित राखन सिखहरू संसारभर फैलेका छन्।

नयाँ दिल्ली र भारतीय गुप्तचर एजेन्सी रअले अमेरिका, बेलायत, क्यानाडा, अष्ट्रेलिया र पाकिस्तानका सिख समुदायका प्लेटफर्महरूबीच विभाजन ल्याउने प्रयास गरिरहेको उल्लेख छ। यस सम्बन्धमा, सिख समुदायलाई विभाजित गर्नका लागि उनीहरूको गलत उद्देश्यका लागि दुरुपयोग गर्नका लागि भारतीय कूटनीतिज्ञहरू वा अधिकारीहरूलाई गुरुद्वाराहरूमा आक्रमण गरे।

तैपनि, विभिन्न खालिस्तान जनमत संग्रहको समयरेखा र स्वतन्त्र खालिस्तानको समर्थनमा मतदान गर्न सिखहरूले संख्यामा तीव्र वृद्धिले सिखहरूले खालिस्तानको स्वतन्त्र राज्यको लागि संघर्षलाई तीव्र बनाएको देखाउँछ।

CPEC: NEW PAKISTAN, UZBEKISTAN AND AFGHANISTAN

Mr Gupta

China Pakistan Economic Corridor (CPEC) has entered into a new game theory in which new players in the shape of Taliban, Uzbekistan and Afghanistan have "pivotal roles" for achieving the desired goals of greater regional connectivity, immense socio-economic prosperity, energy & food integration and last but not the least, eradication of poverty in trans-regional domain. Thus a new greater Eurasia partnership in the shape of new Pakistan, Uzbekistan and Afghanistan is "imminent" in which role of CPEC would be paramount. In this context, formation of an interim government in Afghanistan has brightened the prospects of greater regional connectivity.

Moreover, repeated assurance and desire of Taliban to join CPEC has further "reinforced" the idea of greater regional connectivity. Despite the US and Western propaganda against CPEC and Taliban "realignment" with China and most of the regional countries, China is all out to help the Taliban. In this regard, China extended its holistic humanitarian assistance to the newly formed interim-government in Afghanistan by coordinating with the neighboring countries for the future roadmap about regional peace, stability, security and last but not the least, greater regional connectivity. Chinese State Councilor and Foreign Minister H.E. Wang Yi while attending the First Foreign Ministers' Meeting

construction of roads, tunnels and administrative buildings.

The Chinese "Dream of Great Rejuvenation" is the basis of its vision that would change the global landscape and pave the way for a new world order based on equality and respect. Accordingly, the pursuit of the Chinese dream was set to become the linchpin of Xi's foremost priority.

Chinese President Xi's idea of "the community of common destiny" has developed as a holistic policy of the "Chinese Dream of Great Rejuvenation" because it rejects a zero sum approach to international relations and calls for political partnerships, inclusive development, multilateral security architecture and inter-civilization exchanges. According to Xi, through the promotion of the community of common destiny, China will create an environment conducive to the development both of China and of its neighbours. The start of the Belt and Road Initiative (BRI) in 2013 was the first major step of greater regional connectivity, integration and neighborhood diplomacy had become China's top priority in foreign policy. BRI advances a vector of Chinese development that is focused on regional integration and peripheral diplomacy.

Chinese trade with the Central Asian States increased from \$1 billion in the early 2000s to nearly \$50 billion in 2018. According to Chinese statistics (2019-2020) between 2006 and 2017, more than 25% of total FDI in Kyrgyzstan and Tajikistan derived from China, while Kazakhstan has become the largest recipient of Chinese investment in Central Asia, with \$16-21 billion of

investment. Moreover, over the past decade, China has played a major role in large public infrastructure projects across Central Asia. On its part, Uzbekistan has offered the use of a logistics facility in a city on its border with Afghanistan to help international efforts in supplying humanitarian aid to Afghanistan. The Termiz center is designed to accommodate up to 300 cargo trucks at any given time and is connected to the rail-road grid linking Uzbekistan and Afghanistan.

For further strengthening of bilateral trade and innovative ideas of regional connectivity, Pakistan and Uzbekistan have tested shipments by truck through Afghanistan to gauge the viability of various routes in the region which now has bright prospects after Taliban's assurance.

Uzbekistan has now prioritized transport connectivity with Pakistan to the ports of Gwadar and Karachi over routes through Afghanistan which may be now achieved after the settlement of political dust in Afghanistan. During February 2021, representatives of Uzbekistan, Afghanistan and Pakistan agreed to a roadmap for the Mazar-i-Sharif-Kabul-Peshawar railway project, a 500 km track to be built over five years. According to various research studies, the trans-regional railway project will be built alongside regional power projects the 1,000 megawatt Surkhan-Puli-Khumri high voltage power line and the 1,300 megawatt CASA-1000 energy project that supply power to Afghanistan and Pakistan. Moreover, Pakistan and China have been trying to connect Afghanistan with CPEC. If that succeeds, Afghanistan will be an ideal connecting hub between Central

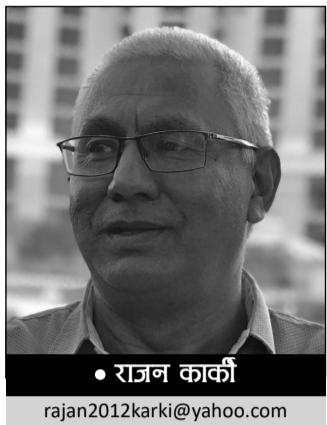
Asia and the South Asia region.

China on its part is promoting its BRI & CPEC geo-economics projects that recognize "the economy forms the base of modern society" and strives to eliminate barriers to economic activity in the world's pivotal geographic space. Being a prominent regional expert of CPEC & BRI, I suggest that Pakistan, Uzbekistan and China should form a "trilateral forum" to speed-up diversified but integrated projects of regional connectivity. Greater regional connectivity is the need of hour to bring peace and stability in new Afghanistan, immense socio-economic prosperity and trade quantum jump of new Uzbekistan and last but not least giant leap for Pakistan's newly announced transition from geopolitics to geo-economy.

In this regard, Chinese President Xi's idea of "the community of common destiny through the materialization of "Dream of Great Rejuvenation" and Uzbekistan's President Shavkat Mirziyoyev "ten initiatives" would be a roadmap for achieving dreams of greater regional connectivity between Central Asia and South Asia regions.

To conclude "China+Central Asia" (C+C5) partnership would be vital for further strengthening of greater political understanding, wider befitting economic propositions, world class infrastructural development and integrative mechanism of transport system in which strategic troika of China, Pakistan and Uzbekistan would be a balancing act for greater regional connectivity in which BRI and CPEC would play very important role in the days to come.

जनयुद्ध र जनआन्दोलनकारी नेता राम बन्न सकेनन्

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

मंसिर ४ को निर्वाचन नजिकीदैछ ।

जुनसुकै नेताको नीति र नैतिकता, सिद्धान्त र अडान परल्दै गएको देखिनु दुर्भाग्य हो ।

जसरी पनि चुनाव जिल्पुर्छ भन्ने

मानसिकताले लोकतन्त्रको अभ्यास कुरुप

हुँदै भाषण समानता र समन्वयको गर्ने,

व्यवहार विभेदपूर्ण र असमान गर्नेहरू नै

सत्तामा छन्, प्रतिपक्षीमा छन् । अब त

माओवादी विउसे काग्रेस भइसक्यो, काग्रेस

विहाँसै माओवादी बनिसक्यो । एमाले र

राजावादी एक छन्, मधेशवादी जोकरजस्तो

छ, जता पनि मिल्छ, मिल्नसक्छ । विफ्लव

माओवादीले चुनाव बहिष्कार गरेको छ,

उसीको भोटले कुन दलको पासा पल्टिन्छ

भन्न सकिन्न । पार्टीलाई कैसे पसल, कैसे

गुठी बनाएर चलाएपछि हुने क्षतिक्षत नै

हो । गणतन्त्राई स्वार्थ, सत्ता, सम्पत्ति,

सम्पन्नता र एकाधिकारमा खडा गरेपछि

गणतन्त्रमा गण गौण हुनपुग्छ । अलिक्ति

विषले पोखरी विषालु बानाइदिन्छ, एउटी

गणिकाले गणतन्त्रको धोती खोलिदिन्छ ।

अहिले त रिहर्सलमात्र भइरहेछ, यी सबै

तमासाको फाइनल प्रदर्शन मंसिर ४ गते

हुनेवाला छ ।

सर्वहारा सर्वहारा मन्त्र जप्नेहरू सतित्व लुटेर

कसरी पतित हुनेरहेछन्, समाजवाद समाजवाद

भन्नेहरूले कसरी मौसमअनुसारको ट्यूनिक

फेर्नेहरेछन्, नयाँ नेपाल बनाउने सपनालाई कसरी

पिपको पोखरीमा परिणत गर्ने रहेछन्, यसका

लागि विश्वामित्रको कठोर तपस्या मेनकाले कसरी

भड्ग गरेकी होलिन् भनेर पुराण पल्टाउन

जरुरी रहेन ।

अर्नेस्टले पछि साहित्यमा नोबेल पुरस्कार

पाए । जनयुद्ध र जनआन्दोलनमा सफल

भएका नेताहरूले शासन, कानुन व्यवस्था

मिलाउन निरन्तर असफल भइरहेका छन् ।

यो असफलता सफलताको सिंची हुनसक्छ

भनेर तिनलाई सप्ताहाउने कोही छैन ।

सर्वसर्वा तर दुहुरा नेताहरूको भीड छ

नेपालमा । स्वार्थका लागि मिल्न, स्वार्थका

लागि दुट्ठन, फुट्ठन । स्वार्थबाहेक यिनले

कही जानेका छैन । राजनीति भनेका

मर्न यसैगैरी हो ।

हाम्रो लोकतन्त्र यसैगैरी मरिरहेछ,

लोकनेताको मृत्यु पनि यही हो । मान्छेको

महिमा, पदको गरिमा, विश्वासको सम्मान,

कर्तव्यको वोध नभएकाले परिवर्तनका पहरमा

सूर्य उदाएको त हो, रुखमा हरियाली

छाएको पनि हो, यो सूर्यले न्यानोपन दिन

सकेन । रुखले छहारी दिएन ।

नेपाल बनाउने सपनालाई कसरी पिपको पोखरीमा परिणत गर्ने रहेछन्, यसका लागि विश्वामित्रको कठोर तपस्या मेनकाले कसरी भड्ग गरेकी होलिन भनेर पुराण पल्टाउन जरुरी रहेन । पालिका चुनावमा जे देखियो, त्योभन्दा चुनावको भद्दा मजाक मंसिर ४ गते देखिनेवाला छ ।

हुन सभामुख्यले ३ वर्षअधिको असोज १३ गतेको रात । एउटी कर्मचारीको सारी तान्दा सभामुख्यको मुहारमा दुर्योधन देखियो, कम्युनिष्टले चलाएको संघीय गणतन्त्रको तमासा त्यही थियो । अहिले काग्रेसको नेतृत्वमा सरकार छ, तर हैकम जनवादीकै छ । जनवादी काग्रेस हो कि काग्रेस जनवादी छुट्याउन मुस्किल छ ।

पेशा वा सेवाका सात धर्म हुन्छन्-सिद्धान्तहीन राजनीति, अमविहीन सम्पत्ति, विषेकीहीन भोगविलाश, चरित्रविहीन शिक्षा, नैतिकताविहीन व्यापार, मानवीयता विहीन विज्ञान र त्यागविहीन पूजा । नेपालको राजनीतिको गुढार्थ यति हो ।

किनकि नेपाली शासन प्रशासन, कानुन व्यवस्थामा माथिका साते धर्मको निवेदन देखिन्न । जे देखिन्छ, त्यो अन्याय, अत्याचार, अमानवीयता, अराजनीति, अनुसासनहीनता, सिद्धान्तविहीनता, चरित्रविहीनता, अनैतिकताविहीनता, चरित्रविहीनता ।

लोकतन्त्र हुन तन्त्रमा लोक देखिनुपर्छ । गुलाफ हुन रड्ड होइन, बासना चाहिन्छ । हाम्रो गणतन्त्र कागजी गुलाफ हो, जसमा पटककै कुनै खालको सुवास छैन । कमल कोइरालाले त्यसै भनेका होइनन्-नेपाली कम्युनिष्ट पार्टी कन्दनी पार्टी बन्दैछ ।

शेक्सपियरले लेखेकै छन्- कायरहरू मृत्यु हुनुपूर्व धेरैचोटी मर्छन् । ठूला क्रान्ति गरेर आएकाहरूका हातमा सत्ता, शक्ति, प्रभाव त छ तर पटक मरिरहेका छन् । आफूमा भुईँफुट्टा संष्कार विकास गरेपछि मर्न यसैगैरी हो ।

हाम्रो लोकतन्त्र यसैगैरी मरिरहेछ, लोकनेताको मृत्यु पनि यही हो । मान्छेको महिमा, पदको गरिमा, विश्वासको सम्मान, कर्तव्यको वोध नभएकाले परिवर्तनका पहरमा सूर्य उदाएको त हो, रुखमा हरियाली छाएको पनि हो, यो सूर्यले न्यानोपन दिन सकेन । रुखले छहारी दिएन ।

महिमा र गरिमा मण्डन गरेर खुशी खोज्नेहरूमा जे गरे पनि हुन्छ कसले के गर्नसक्छ भन्ने मानसिकता विकास भएको छ, त्यसैले अर्थ नजाने अर्थमन्त्री, कूटनीति नजाने परराष्ट्रमन्त्री, आठपासे राष्ट्रपति, भक्तभक्ते प्रधानमन्त्री, आसेपासे नाताकुम्भ सबै सरकारी ज्वाइसरह लाभका पदमा आसिन हुनपुगेका छन् र तिनले कार्यपालिकालाई मात्र होइन, व्यवस्थापिका र न्यायपालिकालाई समेत आदेशमा चल्ने हुनुमान बनाएका छन् । बिधि बिग्रिएपछि राष्ट्र लथालिङ्ग हुनु स्वभाविक हो ।

महिमा र गरिमा घरेलू भन्ने विकास यसैगैरी देखिन्न । तरबारबाजीमा निपुण वाल्टर रेलाई एक युवकले लड्न ललकान्यो । ठिटासेंग के लड्नु भनेर रेले अस्तीकार गरिएपछि । त्यो युवकले लड्न ललकान्यो । ठिटासेंग के लड्नु भनेर अपमानित गन्यो । वाल्टर रेको जवाफ थियो- तिमीले थुक्यो, म सजिलै सफागरीयो तिमीले थुक्यो । मेरो तरबार तिमी छातीमा थोपीदिँ भने तिमी सजिलै पुछ्न सक्छौ भने आउ लड्न । म तैयार छु । युवकले टाउको थुकायो र फक्यो ।

हाम्रो नेताहरू र त्यो युवक उरै लाग्छ ।

देशको छातीमा विकृति र विसंगतिको तरबार धोपिएको छ । त्यसलाई निको पार्न यी नेताहरूसँग कुनै उपाय छैन । क्षमता छैन । त्यसैले भ्रमका खेती गरिरहेका छन् ।

बेयरर चेक सम्फेका छन्, जसलाई जससी पनि भजाउन सकिन्छ भन्ने भाइरस यिनको दिमागमा जुनसुकै बेला सलबलाइरहन्छ ।

बेलायतमा एउटा घटना अहिले पनि सम्फेका गरिन्छ । तरबारबाजीमा निपुण वाल्टर रेलाई एक युवकले लड्न ललकान्यो । ठिटासेंग के लड्नु भनेर रेले अस्तीकार गरिएपछि । त्यो युवकले लड्न ललकान्यो । ठिटासेंग के लड्नु भनेर अपमानित गन्यो । वाल्टर रेको जवाफ थियो- तिमीले थुक्यो, म सजिलै सफागरीयो तिमीले थुक्यो । मेरो तरबार तिमी छातीमा थोपीदिँ भने तिमी सजिलै पुछ्न सक्छौ भने आउ लड्न । म तैयार छु । युवकले टाउको थुकायो र फक्यो ।

हाम्रो नेताहरू र त्यो युवक उरै लाग्छ । देशको छातीमा विकृति र विसंगतिको तरबार धोपिएको छ । त्यसलाई निको पार्न यी नेताहरूसँग कुनै उपाय छैन । क्षमता छैन । त्यसैले भ्रमका खेती गरिरहेका छन् ।

● ● ●

सर्वहारा सर्वहारा मन्त्र जप्नेहरू सतित्व लुटेर कसरी पतित हुनेरहेछन्, समाजवाद समाजवाद भन्नेहरूले कसरी मौसमअनुसारको ट्यूनिक फेर्नेहरेछन्, नयाँ नेपाल बनाउने सपनालाई कसरी भड्ग गरेकी होलिन् भनेर पुराण पल्टाउन जरुरी रहेन ।

● ● ●

जनयुद्ध र जनआन्दोलनको मर्म भनेको विष्णुपद्मनाभीलाई माला, अखण्डवादीलाई बिभेद, निषेध थिएन । आज जो नेपालीत्व र एकता, देशभक्ति र जनसेवाको भुझ्मा उभिएकै छैनन्, तिनीहरूका छातीमा नेपाल ताराको तक्मा भुण्डिएको देखिन्छ । यो परिवर्तनको असक्षम कार्यशैलीमाथिको अहं प्रश्न हो ।

जनयुद्ध र जनआन्दोलनमा कति मरे, कति अस्तव्यस्त छन्, यसको हिसावकिताव

पढथयौ हासी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु धवस्त पारे समाज।

मन्यो ज्यौदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मरर पनि जस्ले सकियो देशको माटो।

कायर भएर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादुर भएर एकै पटक मर्न सकौ।

- अभियानवाणी

अभियान साप्ताहिक

सम्पादकीय

लोकतांत्रिक नाममा लुटन्त्र नै लोकतांत्रिक चरित्र

आउँदो मंसिर ४ गते सम्पन्न हुने संघीय संसद र प्रदेशसभाको लागि हुने निर्वाचनमा राजनीतिक दलहरूलाई आ आफैनै पार्टी बागी उम्मेदवारहरू टाउको दुखाई बनेका छन्। सत्ताको नेतृत्वकर्ता दल नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र, जनता समाजवादी पार्टी, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी र राष्ट्रिय जनमोर्चाले नेकपा एमाले विरुद्ध मोर्चाबन्दी कर्तपाली बाध्य भएर नेकपा एमालेले पनि करिब २४ सिटमा नेकपा एमाले विरुद्ध आचारसंहिता बनाएर लाग्य गरेको छ। निर्वाचन आचारसंहिता निर्माण गर्दा आयोगले प्रायः तुला भनिएका सबै राजनीतिक दलहरूसँग छलफल र परामर्श गरेरै आचारसंहिताको निर्माण गरी लाग्य गरेको हो। राजनीतिक दलहरूको हेपाहा प्रवृत्ति र निर्वाचन आयोगलाई दोष लगाउने प्रवृत्तिले गर्दा राजनीतिक दलहरू नै जनताको नजरमा नालायक सावित हुँदै गएका छन्। निर्वाचन आयोगले २०७९ वैशाख ३० गते स्थानीय तहका ७ सय ५३ वटै स्थानीय तहमा निर्वाचन सम्पन्न गरेको थियो। स्थानीय तहमा उम्मेदवार भएका र जित हाँसिल गरेका र पराजित भएका उम्मेदवारहरूले निर्वाचन ऐनले तोकेनुसार खर्च विवरण समयमै नबुझाएका हुनाले त्यही ऐन र कानुनलाई टेकेर आयोगले तुलो संख्याका उम्मेदवारहरूलाई जरिवाना लगाएपछि अहिले राजनीतिक दलहरूका आँखा खुलेका छन्। त्यही कारणले गर्दा अहिले उनीहरूले हिजो आफैले गरेको सहमतिलाई विर्सिएर निर्वाचन आयोग आफ्नो अधिकार भन्दा बाहिर गएर तुलो मात्रामा जरिवाना लगायो भन्दै जनताको समर्थन लिने प्रयास गरिरहेका छन्। स्थानीय तहमा पराजित उम्मेदवारहरूलाई पनि राजनीतिक दलहरूले प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभाको समानुपातिक तर्फका उम्मेदवार बनाएका छन्। स्थानीय तहमै जनताले नपत्याएर पराजित भएका व्यक्तिहरूलाई राजनीतिक दलहरूले फेरी समानुपातिक तर्फको उम्मेदवार बनाउनु नै जनताको अपमान र राजनीतिक दलको स्वच्छाचारीता हो।

गठबन्धनले गर्दा कांग्रेसले संघीय संसद र प्रदेशसभाको लागि हुने निर्वाचनमा राजनीतिक दलहरूलाई आ आफैनै पार्टी बागी उम्मेदवारहरू टाउको दुखाई बनेका छन्। सत्ताको नेतृत्वकर्ता दल नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र, जनता समाजवादी पार्टी, नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी र राष्ट्रिय जनमोर्चाले नेकपा एमाले विरुद्ध मोर्चाबन्दी कर्तपाली बाध्य भएर नेकपा एमालेले पनि करिब २४ सिटमा नेकपा एमाले विरुद्ध आचारसंहिता बनाएर लाग्य गरेको छ। सत्ता गठबन्धनमा रहेको नजरमा नालायक सावित हुँदै गएका छन्। निर्वाचन आयोगले २०७९ वैशाख ३० गते स्थानीय तहका ७ सय ५३ वटै स्थानीय तहमा उम्मेदवारहरूले निर्वाचन सम्पन्न गरेको थियो। स्थानीय तहमा उम्मेदवार भएका र जित हाँसिल गरेका र पराजित भएका उम्मेदवारहरूले निर्वाचन ऐनले तोकेनुसार खर्च विवरण समयमै नबुझाएका हुनाले त्यही ऐन र कानुनलाई टेकेर आयोगले तुलो संख्याका उम्मेदवारहरूलाई जरिवाना लगाएपछि अहिले राजनीतिक दलहरूका आँखा खुलेका छन्। त्यही कारणले गर्दा अहिले उनीहरूले हिजो आफैले गरेको सहमतिलाई विर्सिएर निर्वाचन आयोग आफ्नो अधिकार भन्दा बाहिर गएर तुलो मात्रामा जरिवाना लगायो भन्दै जनताको समर्थन लिने प्रयास गरिरहेका छन्। स्थानीय तहमा पराजित उम्मेदवारहरूलाई पनि राजनीतिक दलहरूले प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभाको समानुपातिक तर्फका उम्मेदवार बनाएका छन्। स्थानीय तहमै जनताले नपत्याएर पराजित भएका व्यक्तिहरूलाई राजनीतिक दलहरूले फेरी समानुपातिक तर्फको उम्मेदवार बनाउनु नै जनताको अपमान र राजनीतिक दलको स्वच्छाचारीता हो।

सत्ता गठबन्धनमा रहेको माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले आफूले चितवन ३ बाट निर्वाचन लड्ने बताउँदै आएका भएपनि उम्मेदवारी दिने अधिलो दिन चितवन ३ छोडेर निर्वाचन हारिने डरले गर्दा गोरखा २ मा पुगेको छन्। अध्यक्ष दाहालले केन्द्रसमय पहिला आफूले नेकपा एमलोमा विजय रापेको र सो विजय केही दिनभित्रैमा दुसाउने बताउँदै आएकोमा नेकपा एमालेका नेता घनश्याम भसालले नेकपा एमाले परित्याग गरी सत्ता गठबन्धनको सहयोगमा रुपन्दैही १ बाट उम्मेदवारी दिएका छन् भन्ने दाहालले नेकपा एमालेका नेता प्रभु सह माथि पनि विजय रापेको र रौतहटमा त्यो विजय दुसाउएको छ। आफ्नो पार्टीलाई सहज ढाँगते सञ्चालन गर्न नसकिरहेको आरोप खेदै आएका दाहालले अरु पार्टीभित्र खेलेर अन्य पार्टीलाई तहस तहस पार्ने मनसाय राखेको भएपनि दाहालको त्यो सपना कहिलै पूरा हुन सक्ने अवस्था देखिदैन। प्रभु सहालाई सत्ता गठबन्धनले समर्थन गरिसकेको हुनाले प्रष्ट हुन्छ, दाहाल र साहावीच पहिला नै मध्येश प्रदेशमा एमालेलाई तहस तहस पार्ने षड्यन्त्र गरिरहेको रहेछ भनेर।

लोकतन्त्र भनेको लोक भनेको जनता र तन्त्र भनेको जनताको जनताको तन्त्र हो तर व्यवहारमा लोकतन्त्र भनेको राजनीतिक दलहरूको तन्त्र जस्तो देखिएको छ। आवधिक निर्वाचित भनेको दलहरूका लागि सुवर्ण अवसर हो। आ आफ्नो राजनीतिक दललाई जनताबाट अनुमोदन गराउने सुवर्ण अवसरलाई यस पटक दलहरूले तिलाङ्गली दिएका छन्। गठबन्धन गरेर निर्वाचनमा एका हुनाले दलहरूको हैसियत कस्तो रह्यो? भन्ने प्रष्ट हुन सक्ने सम्भावना देखिदैन। गठबन्धनको एउटै उदेश्य हो जसरी भएपनि सत्ता हात्यान कै लागि राजनीति भनेको सत्ता हात्याने खेलामार हो त विश्वका धैर्ये मानिसहरू सत्तामा नपुगी नै महान बनेको धैर्ये उदाहरणहरू रहेका छन् तर हाम्रा नेताहरूमा त्यस्तो चारित्र देखिएको धैर्ये को माओवादी केन्द्रले सत्ता हात्यान र सत्तामा पुनका लागि १० वर्ष जनयुद्ध गरेको र १७ हजार निर्दोष जनताको हात्या गरेको थियो त अब यसको जवाक माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले जनतालाई दिनैपर्दछ।

राजनीतिलाई विश्वमै उत्तम नीति भनेको स्वीकार गरिएको भएपनि नेपालमा भने राजनीतिलाई सहज रूपमा कमाई खाने भाँडो र सत्ता हात्याने हितियाका रूपमा प्रयोग गरिए आएकाले जनताको जीवनस्तर र माथि उद्घाटन सकेको छैन। सत्तामा बसेकाहरूले लुटन्त्र मच्चार्दहरू नै पनि जनता चुप्पापाय बस्न बाध्य भएका छन्। त्यसको एउटै कराण हो जनताको आवाजहरू नसुनिनु र दबाउन। सत्ता गठबन्धनकारी दलहरूले जसरी भएपनि निर्वाचन जिन्ने पर्ने बताइरहेए आएका छन्। हामी भन्दछौं जसरी भएपनि भनेको को हो? नेकपा एमालेलाई पराजित गर्ने उदेश्यले गठन गरिएको सत्ता गठबन्धनको कारण गुलक संकटमा फस्ने विलेषण समेत हुन थालेको र शेरबहादुर नेतृत्वको सरकार गठन भएको १५ महिनाभित्रमा समेत कुनै क्षेत्रमा ठोस उपलब्धी हाँसिल हुन नसकेको भएपनि सत्ता गठबन्धनमा रहेका नेताहरूको भने अर्थिक अवस्था सुधार आएकोले गर्दा हामी भन्न बाध्य छौं, लोकतांत्रिक व्यवस्थाको नाममा लुटन्त्र मच्चार्दहरूको छन्। फेरी त्यही लुटन्त्र मच्चाउनको लागि सत्ता गठबन्धनमा रहेका दलहरू सकिय भएका छन्। त्यसैले अब सत्ता गठबन्धनलाई विदा गर्नुपर्ने आवश्यकता भएको हामीले छहर गरेका छौं।

सत्ता हत्याएर मुलुकमा लुटन्त्र मच्चाउन नै सत्ता गठबन्धन

आउँदो मंसिर ४ गते सम्पन्न हुने संघीय संसद र प्रदेशसभाको निर्वाचनका लागि राजनीतिक दलहरू चुनावी प्रक्रियामा सहभागि भैसकेका छन्। निर्वाचन आयोगले दलहरूको सहयोग र समर्थनमा निर्वाचन आचारसंहिता बनाएर लाग्य गरेको छ। निर्वाचन आचारसंहिता निर्माण गर्दा आयोगले प्रायः तुला भनिएका सबै राजनीतिक दलहरूको सहयोग र परामर्श गरेरै आचारसंहिताको निर्माण गरी लाग्य गरेको हो। राजनीतिक दलहरूको दलहरूको हेपाहा प्रवृत्ति र निर्वाचन आयोगलाई दोष लगाउने प्रवृत्तिले गर्दा राजनीतिक दलहरू नै जनताको नजरमा नजरमा नालायक सावित हुँदै गएका छन्। निर्वाचन आयोगले २०७९ वैशाख ३० गते स्थानीय तहका ७ सय ५३ वटै स्थानीय तहमा उम्मेदवारहरूले निर्वाचन सम्पन्न गरेको थियो। स्थानीय तहमा उम्मेदवार भएका र जित हाँसिल गरेका र पराजित भएका उम्मेदवारहरूले निर्वाचन ऐनले तोकेनुसार खर्च विवरण समयमै नबुझाएका हुनाले त्यही ऐन र कानुनलाई टेकेर आयोगले तुलो संख्याका उम्मेदवारहरूलाई जरिवाना लगाएपछि अहिले राजनीतिक दलहरूका आँखा खुलेका छन्। त्यही कारणले गर्दा अहिले उनीहरूले हिजो आफैले गरेको सहमतिलाई विर्सिएर निर्वाचन आयोग आफ्नो अधिकार भन्दा बाहिर गएर तुलो मात्रामा जरिवाना लगायो भन्दै जनताको समर्थन लिने प्रयास गरिरहेका छन्। निर्वाचन आयोगले दलहरूले निर्वाचन ऐनले तोकेनुसार खर्च विवरण समयमै नबुझाएका हुनाले त्यही ऐन र कानुनलाई टेकेर आयोगले तुलो संख्याका उम्मेदवारहरूलाई जरिवाना लगाएपछि अहिले राजनीतिक दलहरूका आँखा खुलेका छन्। त्यही कारणले गर्दा अहिले उनीहरूले हिजो आपार्टमेन्ट विवरणमै नबुझाएका हुनाले त्यही ऐन र कानुनलाई टेकेर आयोगले तुलो संख्याका उम्मेदवारहरूलाई जरिवाना लग

हाम्रो निर्विन प्रणाली र लोकतन्त्रको कुरुप अनुहार

विश्वास नेपाली

कार्ल मार्क्सले 'अन दी ज्युज क्वेस्चन'मा १६५० शताब्दीका एकजना परिचयी विद्वान् थोमस मुन्तजरको चर्चा गरेका छन्। मुन्तजरले आफ्नो समयमध्ये प्रतीकात्मक रूपमा व्यग्य गर्दै लेखेका थिए- 'हेर, हाम्रो सप्राट र सबै शासकण अहिले सुदखोर साहुहरू, चोर र डॉकाहरूको चाकरीमा छन्, उनीहरूले समस्त चराचर जगलाई आफ्नो कब्जामा पारेका छन्। समुद्रमा बँच्ने माछा, हावामा उड्ने चारुचुरुंगी तथा यस वसुन्धराका सबै उत्पादन, सबै उनीहरू कहाँ पुग्नुपर्छ।'

दार्शनिक तात्त्विक चिन्तामा चिरन्तनता र युगीन चिन्तानिहित हुन्छ। राजनीतिका भन्न आफै विडम्बना हुन्छन्। सामाजिक परिवर्तनका अनेकाँ महत्वपूर्ण र दूरगामी उद्देश्य बोकेर गतिशील रहे, पनि, राजनीतिका तात्कालिक र समसामयिक प्रस्थान र गत्तव्य पनि हुने गर्छन्। त्यसैकारण, राजनीतिज्ञ र सिद्धान्तकारहरू तात्कालिक आवश्यकताअनुसार आफ्ना विश्लेषण तथा तात्कालिक कार्यभारमा हेरफेर गरिरहन्छन्। तर, राजनीतिको तात्कालिक स्वरूपमा जितिसुको हेरफेर गरिए पनि यसको दार्शनिक लक्ष्य र अनुहार हमेसा प्रस्त र खुला हुने गर्छ।

यहाँ दलबदलु वा अवसरवादी राजनीतिको कुरा गरिएको छैन। उनीहरूका निम्ति त विगत, वर्तमान र भविष्य, जुनसुकै परिप्रेक्ष्यमा निजी स्वार्थको अतिरिक्त देश, काल, समाज, मानवीयता भन्ने केही हुँदैन। विद्वान् मुन्तजरको कथन १६५० शताब्दीमा आहत मानवीयताप्रतिको दार्शनिक चिन्ताको व्यंग्यात्मक अभिव्यक्ति हो। अहिलेको राजनीतिक-सामाजिक वर्गीय आघात-प्रतिघात भन्न्हन् जिटिल हुँदै गएको छ। तर, कस्तो अचम्प! पाँच शताब्दीपछि विश्वको बाह्य आवरणमा फरक आए पनि शोषणको मूल आधार र तात्कालिक राजनीतिक परिवेश पनि उस्तै-उस्तै देखिन्छ। ... सबै शासकण सुदखोर साहुहरू, चोर र डॉकाहरूको चाकरी... मा रहेजस्तो। समग्र राजनीति नग्न अवसरवादी व्यवसायमा परिणत भइसकेको छ। चौतर्फी नकलीपन व्याप्त छ। हुँदाहुँदा संविधानमा समेत नकलीपन देखिन थालेको छ।

यसपटकको चुनावी माहोलमा संविधानिक प्रावधानको जसरी निर्मम दुरुपयोग देखिँदै छ, त्यसले वर्तमान संविधानलाई मुट्ठीभरि धनाद्य बनाउने सबैभन्दा प्रभावशाली हतियार प्रमाणित गरिदिएको छ। वर्तमान संविधानको यो निरीहता र धनिकवर्गप्रतिको पक्षधरता संविधान जन्माई वेलादेखिको हो। ०७२ सालमा एमालेबाट सांसद हुन सफल व्यवसायी राज्यलक्ष्मी गोल्लाले प्रस्त भनिन, 'एमालेलाई सात करोड रुपैयाँ सहयोग गरेर सांसद भएकी हुँ।' नेकपा (एमाले)ले अहिलेसम्म यसको खण्डन गर्ने हिम्मत गरेको छैन। तीन वर्ष पहिले एउटा कार्यक्रममा एमाले अध्यक्ष केपी ओली आफैले 'उद्योगी व्यवसायीलाई सरकारको ज्याँ' भनेका थिए। नेपाली राजनीतिमा ओलीका भनाइ सटिक बस्त। यो एमाले मात्रको सन्दर्भ पनि होइन, कुनै पनि पार्टी यस प्रवृत्तिबाट मुक्त छैन।

धनिक वर्ग सँझेजस्ता भएका छन्, जो इच्छा लागेको जुनसुकै राजनीतिक खेतमा चर्न सक्छन्। यसपटक एउटा पार्टीबाट सांसद हुने पुँजीपतिहरू अर्कोपटक अर्को पार्टीबाट सहजै सांसद बन्न सक्छन्। स्थिति कस्तो छ भने, यी धनाद्यहरूलाई आफ्नो

पार्टीमा र्वागत गर्न नेताहरू हमेसा लालायित रहन्छन्। समानुपातिक समावेशिताको प्रयोग गरेर विनोदकुमार गोल्ला, राज्यलक्ष्मी गोल्ला, उमेश श्रेष्ठ, दिवाकर गोल्ला, विमल केडिया, मोतीलाल दुगड आदि नेपालका टूला धनाद्यहरू प्रतिनिधिसभामा सांसद र मन्त्रीसमेत हुन सफल भएका प्रतिनिधि पुँजीपति हुन्। यी पुँजीपतिहरूले निर्वाचन लड्दैनन्।

आर्थिक, सामाजिक, शैक्षिक अर्थात् बहुआयामिक दृष्टिले पछाडि परेका लिग, जाति, समुदाय र क्षेत्र (विपन्न खस-आर्थसमेत)लाई राज्यका निकायमा सहभागी गराउन संविधानमा संघीय संसद्वा समानुपातिक समावेशी प्रतिनिधित्वको व्यवस्था गरिएको हो। तर, अहिले यो समानुपातिक समावेशी निर्वाचनको प्रतिस्पर्धामा आउन नचाहने दूला नेताहरू तथा पुँजीपतिलाई संसद्वा पुँजाउने माध्यम बनेको छ। सीमान्तकृत समुदायका निम्ति आरक्षित संसदीय सिटहरूमा यसपटकको निर्वाचनमा राजनीतिक पार्टीका अध्यक्ष, उपाध्यक्षलगायतका पदाधिकारी, केन्द्रीय सदस्यहरू, नेताका श्रीमती, छोराछोरी, निकट नातेदार र आर्थिक दाताहरू विगतभन्दा बढी नै देखिएका छन्। यसरी वर्गीय दृष्टिले हेर्दा दलित, महिला, मधेसी, आदिवासी जनजाति, थारू, मुस्लिम, खस-आर्य (विपन्न) सबै कित्ताबाट धनिक वर्ग नै चयन गरिएका हुन्छन्।

करोडैन-करोड रुपैयाँको कारोबारमा परिणत भइसकेको प्रत्यक्ष निर्वाचन प्रणालीमा प्रतिस्पर्धा गर्नु आममानिसका निम्ति आकाशको फलजस्ते दुर्लभ छ। समानुपातिक समावेशी (संसदीय पक्षधरले दाबी गरेजस्तै) लोकतान्त्रिक सीमित अवसरका रूपमा भनिए पनि यसपटक यो कथित लोकतान्त्रिक अवसर पनि नग्न भएको छ। वस्तुतः संसदीय व्यवस्थाका आलोचकले भनेजस्तै यसपटक बुर्जुआ लोकतन्त्र पूर्ण रूपमा नग्न मजाकमा परिणत भएको देखिन्छ।

संविधानमा समानुपातिक समावेशीको प्रावधान राख्ने वेलाको सुरुवाती बहसबारे रोचक प्रसंगको चर्चा सान्दर्भिक हुनेछ। त्यतिवेलाका बहसमा खस-आर्यलाई पारम्परिक शासक जाति भएको तथा राज्यसत्ताका सबै अवसरमा यिनका अगुवाहरूको वर्चस्व रहेकाले सीमान्तकृत, पछाडि पारिएका तथा विपन्न समुदायका निम्ति विशेषाधिकारका रूपमा समानुपातिक समावेशीको व्यवस्था गर्नुपर्न भनियो। त्यतिवेला माओवादीहरूले पछाडि पारिएकाहरूको समानुपातिक समावेशिताको आधार जातीय, सांस्कृतिक वा समावेशी मात्र होइन, प्राथमिकतामा सबैभन्दा माथि वर्गीयतालाई राख्नुपर्ने प्रस्ताव गरेको थियो। समानुपातिक समावेशिताको आधार वर्गीय भएमा पुँजीपति वर्गको वर्चस्व खतरामा पर्ने भएकाले यस प्रस्तावमाथि प्रायः सबै राजनीतिक दलले अरुचि देखाए।

यसरी संविधानमा समुदायअनुसार समानुपातिक कलस्टर बनाउँदा सुरुमा वर्गीयको आधार र पारम्परिक शासक जाति भएकाले खस-आर्य, दुवै समावेश गरिएन। तर, पछि चोरबाटोबाट समानुपातिक सूचीमा सबैभन्दा माथि 'खस-आर्य (विपन्न वर्गबाट)' कलमले लेखेर थपियो। यसले एकातिर परपरागत शासन सांस्कृतिक समुदायलाई नयाँ व्यवस्थामा पनि अग्रता दिएको थियो भने अर्कातिर विपन्न वर्गबाट खस आर्यबाहेक अरू सबैलाई छुटाइएको थियो। रोचक के छ भने समानुपातिक कलस्टरमा खस-आर्य (विपन्न वर्गबाट) को अनुपात सबैभन्दा बढी ३१.२ थियो। समग्रमा संविधानमा समानुपातिक समावेशीको प्रावधान त्यतिवेलादेखि नै धनिक वर्गको गोरखधन्दा थियो।

अपेक्षाअनुरूप, समानुपातिक कलस्टरका अन्य समुदायमा बाह्यता नभएकाले धनिक वर्गले सहजै गौका पाउनु स्वाभाविक नै भयो। मजा त 'खस-आर्य (विपन्न वर्गबाट)' भन्नेमा छ। यसपटक खस-आर्य कलस्टरमा 'विपन्नहरू' राप्रापामा प्रकाशचन्द लोहनी र पशुपतिशमशेर राणा सिट सुनिश्चित गर्न भगडा गरिरहेका छन्। यस्तै, विभिन्न पार्टीको विपन्न खस-आर्यमा प्रधानमन्त्री शेरबाहादुर देउवाकी श्रीमती आरजु राणा, प्रकाशशरण

सूचीको अग्रपतिमा सबै पार्टीमा देखिन्छन्। यसबाट के बुकिन्छ भने, प्रत्यक्ष होस् वा समानुपातिक समावेशी दुवै चयन प्रणाली लोकतन्त्रका नाममा धनिक वर्गको पक्षमा आमजनतालाई भुलाउने खेल मात्र हो।

यसको जनवादी विकल्प जनप्रतिनिधित्वको विपन्नहरू राप्रापामा प्रकाशचन्द लोहनी र पशुपतिशमशेर राणा सिट सुनिश्चित गर्न भगडा गरिरहेका छन्। यस्तै, विभिन्न पार्टीको विपन्न खस-आर्यमा उपयुक्त हुन सक्छ, जसले समाजमा श्रीमती आरजु राणा, प्रकाशशरण

एजेन्ट, प्रहरी र सेनालगायत सशस्त्र जस्ताको बलमा आधारित पुँजीवादी तानाशाही हो भन्ने प्रस्त ग्रामाणित हुन्छ। अवसरको लोभमा बरू यसको औचित्य पुष्टि गर्न तथा गुणगान गर्न व्यापक बौद्धिक नागरिक समाज छ।

वस्तुतः यो लोभ, लालच, आर्थिक अवसर, भय र आघात-प्रतिघातमा आधारित एउटा सत्ता संस्कृति हो। यसमा आपसी संघर्ष छ, विश्वासमा प्रोत्साहन र धोकामा पदत्याग पनि छ, तर ससदीय संस्कृतिको सीमानित्र छ। घनश्यम भुसाललगायत, टिकट नपाएपछि पार्टी र पदत्याग गर्नेहरूलाई उदाहरणका रूपमा लिन सकिन्छ। उनीहरूले यस त्यागलाई अनेक नैतिक आवरण ओढाउँदै छन्। तर, सत्ताले आमजनतासँग गरेका अनेकाँ धोकामा पदत्याग पनि धर्मले मानिसलाई आर्थिक-सामाजिक र राजनीतिक शोषण गर्छ भन्ने मार्क्सको मान्यता थियो। त्यसले, उनले मुन्तजरको धारणा तत्कालीन धार्मिक समाजको आलोचना थियो, जहाँ बजार विकसित हुँदै थियो। आप्ना सबै नैतिकतावादी धोषणापछि पनि धर्मले मानिसलाई आर्थिक-सामाजिक र राजनीतिक शोषण गर्छ भन्ने मार्क्सको मान्यता थियो। त्यसले, उनले मुन्तजरको प्रतीकात्मक कल्पनामा थपै: 'सबै जीवजन्तु सम्पत्तिमा परिवर्तित भइसकेका थिए, समुद्रमा माछा, आकाशमा चरा र पृथ्वीमा रूख-बिरुवा सबै, तर सबै प्राणी, यहाँसम्म कि जीवजन्तुहरू पनि, (शोषणबाट) मुक्त हुनुपर्छ।'

(नयाँ पत्रिकाबाट)

दलबदलु वा अवसरवादी राजनीतिको कुरा गरिएको छैन। उनीहरूका निम्ति विगत, वर्तमान र भविष्य, जुनसुकै परिप्रेक्ष्यमा निर्वाचनको प्रतिस्पर्धामा आहत मानवीयताप्रतिको दार्शनिक चिन

निर्वाचनको सरगर्मी र आगामी परिदृश्य

प्रा. कृष्ण पोखरेल

उम्मेदवारहरूको मनोनयनसँगै मुलुकमा नयाँ संविधान जारी भएपछिको दोस्रो आमनिर्वाचनको 'कर्मकाङ्ग' विधिवत् प्रारम्भ भएको छ। यहाँ म कर्मकाङ्ग यस कारण भनिरहेहु कि संविधानतः निर्वाचन गर्नेपर्ने बाध्यता छ, तर टिकट प्राप्तिका लागि नेताहरूमा जिति छिनाफटी र हानाथाप छ, त्यसको तुलनामा मतदातामा यो निर्वाचनलाई लिएर त्यति उत्साह र जाँगर देखिएको छैन। हुन त यो सुरुवात हो, जसै-जसै निर्वाचनको दिन आँदै जाला र उम्मेदवारहरू आआफ्ना रंगीन बाचा र प्रतिबद्धतासहित मतदाताका घरआँगनमा पुग्लान, यो स्थितिमा सकारात्मक परिवर्तन आउने अपेक्षा गर्न सकिन्छ। यस आलेखमा म राजनीतिक पार्टीहरूको टिकट वितरणको प्रवृत्ति, अहिलेको मोर्चाबन्दीले देखाएको संकेत र आउने दिनका चुनौतीहरूमा केन्द्रित हुनेछु।

प्रायः सबैजसो राष्ट्रिय र क्षेत्रीय पार्टीमा टिकट वितरणमा कुनै संगतिपूर्ण पद्धति देखिएन। पार्टीप्रति प्रतिबद्ध, आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रका मतदातामा भिजेको एवं लोकप्रिय र संसद्बा योगदान गर्न सक्ने नेता-कार्यकर्ता पहिचान गर्नेतिर भन्दा पनि आफू र आफ्नो गुप्तप्रति निष्ठावान् तथा गणेश शैलीका धुरभरहरूको टिकटमा हालिमुहाली देखियो। अभ कतिपय पार्टीमा त सम्भावना भएका, क्षमतावान् र लोकप्रिय नेताहरूलाई नेतृत्वको जीहजुरी नगरेकै आधारमा पाखा लगाइयो। मानीं, टिकट भेनेको 'लुट' हो, जुन सरदारले आफ्नो तजबिजले ताबेदार र आसेपासेहरूलाई बँडिरहेछ। तर, यी सबै विकृतिका बाबजुद कतिपय आसलाग्दा र नयाँ अनुहारहरूले मौका पाएका छन् र आगामी दिनमा यिनै अनुहार हाप्रो लोकतन्त्रका सम्बल बन्न सक्छन्।

यतिवेला नेपालको राष्ट्रिय राजनीतिमा चुनौती गठबन्धनको बजारभाउ उच्च छ। यो हुनु म स्वाभाविक मान्छु। किनकि नेपालले अपनाएको मिश्रित निर्वाचन पद्धतिका चल्ते कुनै एक पार्टीले बहुमत ल्याएर एकल सरकार बनाउने अवस्था प्रायः आउँदैन। यस्तोमा पार्टीहरू अलग-अलग निर्वाचन लड्दा खिण्डत जनादेश आउने, त्रिशंकु संसद बन्ने र सरकार बनाउन गणितीय खेल हुने, दलबदलहरूको बोलवाला हुने, सरकार बनाउन अनेकन् अनेकिक सम्झौता गर्नुपर्ने, निरन्तर सरकार बन्ने र ढल्ने अवस्था आउँछ। अतः सरकारको स्थायित्वका लागि होस् वा सरकारका नीतिहरूको स्थायित्व र निरन्तरताका लागि होस् गठबन्धन आवश्यक छ।

संविधान जारी भएपछिको पहिलो निर्वाचनले पनि यो तथ्यको पुष्टि गरेकै हो। त्यतिवेला वाम गठबन्धनकै कारण त्यसले दुईतिहाइनजिको सिट जितेको थियो र नेपाली काप्रेस नराप्रोसेंग बढाइएको थियो। यो त तत्कालीन प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीको नालायकी र हुस्सुपन हो कि त्यो सरकारले आफ्नो पाँचवर्षी कार्यकाल पूरा गर्न पाएन। जबकि तत्कालीन सत्तापक्ष र अहिलेको प्रमुख प्रतिपक्षीको नजरमा 'टालाटुली' बुटी बनेको पाँच दलीय गठबन्धनले विनाकुनै अवरोध बँकी कार्यकाल शासन चलाएर गठबन्धनको औचित्य र त्यसबाट हुन

सक्ने सरकारको स्थायित्वलाई अभ्यासबाट देखाइयो। प्रधानमन्त्री देउवा जिति नै कमी-कमजारीहरूको पुल्ल भए पनि उनले विपरीत राजनीतिक पृष्ठभूमिका पार्टीहरूलाई साथमा राखेर पनि गठबन्धन सरकार चलाउन सकिने रहेछ भन्ने सत्य उजागर गरिएद।

यही सत्यबाट साक्षात्कार भएकाले हुन सक्छ, प्रतिगामी प्रहारविरुद्ध संविधान र लोकतन्त्रलाई बचाउने प्रयासस्वरूप बनेको वाम-लोकतन्त्रिक गठबन्धनलाई 'किलो' र आफ्नो पार्टीलाई 'विन्टल' भन्नै हियाउने नेकपा एमाले पनि सत्तारूढ गठबन्धनबाट उपेन्द्र यादवलाई फुकाउन पाएर, राजावादी पार्टीसँग गठबन्धन गर्न पाएर, कमल थापालाई सूर्यविन्दनमा लडाउन पाएर र होली वाइनवाला पार्टीका नेतालाई आफ्नो समानुपातिक सूचीको अग्रस्थानमा राख्दै वाम-राजावादी-हिन्दूवादीहरूको समानान्तर गठबन्धन बनाउन पाएकामा मत खासउने वेलासम्ममा मतदाताको 'मुड स्विड' कतातिर हुन्छ, त्यो भन्न सकिन्न। हुन त जसले जिते पनि प्रमुख गठबन्धन र पार्टीहरूको निर्णयक तहमा जै-जस्ता नेताहरूको हालिमुहाली देखिन्छ, त्यसबाट बढी आशावादी हुन्ने ठाउँ छैन। किनकि, ती पहिले नै जाँचिएका र कार्यसम्पादनमा असफल भएकाहरू नै छन्। तैपनि, हरेक पार्टीका निर्णयक ठाँग्मा रहेका सबैजसो

यतिवेला गठबन्धन जरूरी छ कि छैन भन्ने बहस निर्धक छ। बरु के बहस गर्न सकिन्छ भन्ने त्यस्तो गठबन्धन निर्वाचनपूर्व नै हुन जरूरी हुन्छ वा निर्वाचन परिणामस्थात मात्र। मलाई

● ● ●
संविधानतः निर्वाचन गर्नेपर्ने बाध्यता, टिकट प्राप्तिका लागि नेताबीचको छिनाभप्टी र हानाथापको तुलनामा उम्मेदवारहरूको मनोनयनपछि पनि मतदातामा निर्वाचनलाई लिएर त्यति उत्साह र जाँगर देखिएको छैन

● ● ●

लाग्छ, गठबन्धन नभई सरकार बन्न भन्ने पहिले नै गठबन्धन गर्नु युक्तिसंगत हुन्छ। किनकि, मतदातासँग त्यसले पहिले नै आफ्ना कार्यक्रम र प्रतिबद्धता राख्न सक्छ र त्यसलाई हेरेर, बुझेर मतदाताले उपलब्ध विकल्पमध्ये आफूलाई उपयुक्त लागेका विकल्पको पक्षमा निर्णय गर्न पाउँछ।

तर, पार्टीहरूको गठबन्धन बन्नु मात्र महत्वपूर्ण कुरा होइन, तिनमा आपसी विश्वास हुनु र तिनले निरन्तरता पाउनु पनि महत्वपूर्ण हो। क्षणिक स्वार्थका लागि निर्वाचनको मुख्यामा टिकटका लागि नेताहरूले दल-बदल गर्नु हास्पी जस्तो नयाँ लोकतन्त्रमा त्यति अस्वाभाविक होइन र त्यो बगुन्नै भइरहेको पनि छ। तर, राजनीतिक पार्टीले नै गठबन्धन बदल्नु चिन्ताको कुरा हो। हिजो जुन पार्टीको प्रतिगामी कदमविरुद्ध मोर्चाबन्दी गरियो, आफ्नो पार्टी फुटाएको आरोप लगाइयो र नागरिकताका विषयमा जसको सोचलाई भर्त्सना गरियो, केही थप सिटका लागि रातारात त्यसेसँग मोर्चाबन्दी गर्न पुग्नु जनता समाजवादी पार्टी र त्यसका भूक्तभोगी नेतृत्वका लागि शोभनीय थिएन। तर, यो काम त भई नै सक्यो। यसबाट कसलाई कति फाइदा वा नोकसान होला, त्यो त यही निर्वाचनले देखाइहाला। बरु यस्तो प्रवृत्तिले के देखायो भने भोलि निर्वाचनपछि अपेक्षा गरेजस्तो परिणाम आएन भने एउटै गठबन्धनबाट

नेताहरू यतिवेला आफ्नो जीवनको अन्तिम निर्वाचन लडिरहेका छन्। सबै चाँजो मिलाएर सुरक्षित ठाउँबाट उठेकाले कुनै अप्रत्यासित उलटफेर भएन भने यिनले जित्तनु पनि। अतः यतिवेला जातेजाते यिनले केही चमत्कार पो गरिहाल्छन् कि भएर आस गर्नुबाहेक तत्काल आमजनतासमु अरु रुपै विकल्प छैन। निर्वाचनपछि बन्ने सरकारसामु सम्बन्द्ह दूलो चुनौती भनेकै कार्यसम्पादन र स्वच्छ शासनको हो। अतः नेपालका यतिवेला प्रमुख राजनीतिक पार्टी र तिनका नेताहरूले के ख्याल गर्नुपर्छ भने यो निर्वाचनपछि बन्ने सरकारले जनतामा फेरि पनि आशा जगाउन सकेन तथा तिनका आकांक्षा सम्बोधन गर्न सकेन र विगतमा जस्तै कुर्सीको खेलमा मात्र रमायो, भ्रष्टाचारमा डुख्यो र पुरानै त्याड-त्याडको अवस्थाले निरन्तरता पायो भने मुलुक अकल्पनीय चौबाटोमा पुग्न सक्छ। त्यसैले समयमा आपसी यो निर्वाचनपछि बन्ने सरकारले जनतामा फेरि पनि आशा जगाउन सकेन तथा तिनका आकांक्षा सम्बोधन गर्न सकेन र विगतमा जस्तै कुर्सीको खेलमा डुख्यो र यस्तोमा अपेक्षा गरिएको थिए।

विकास निर्माणमा सक्रिय हुनुको बदला कसरी सत्ता हत्याउने सकिन्छ भन्ने तर्फ मात्र केन्द्रीत भएका हुनाले जनताको आशारम्भ आवश्यकता समेत पूरा गर्न पाएन। जबकि तत्कालीन सत्तापक्ष र अहिलेको प्रमुख प्रतिपक्षीको नजरमा 'टालाटुली' बुटी बनेको पाँच दलीय गठबन्धनले विनाकुनै अवरोध बँकी कार्यकाल शासन चलाएर गठबन्धनको औचित्य र त्यसबाट हुन

२०७८ असार २८ गते शेरबहादुर दउवालाई ४८ घण्टा मित्रा प्रधानमन्त्री नियुक्त गर्न भएर परमार्दी जारी गरियो। सरकार बनाउने र नबनाउने काम संसदको हो अदालतको होइन। अदालतले नै संविधानको ध्यजी उडाएको र संसदको अधिकार समेत अदालतले प्रयोग गरेको हुनाले नै अहिले मुलुकका प्रमुख अझहरू बेकामी भएका छन्। अदालत समेत राजनीतिक दलहरूको भागाचारमा परेको हुनाले संसद समेत निर्वाचनले संकेतको देखाइले देखाइले गरिएन।

गठबन्धनको...

निर्वाचन जिरो लुटतन्त्रलाई संस्थागत गर्ने। जनतालाई भुटको तुला तुला आशासनहरू बँडेर निवाच जिल्ले ध्यानमा उल्लेख गरी जनतालाई दिएका आशासनहरू करि पूरा गरे ? विगतमा समेत भुटा आशासनहरू बँडिएका थिए। राजनीतिक दलहरू जनताको सेवा वा

पौडीमा राष्ट्रिय कीर्तिमानको ओइरो

पौडी प्रतियोगिताअन्तर्गत सोमवार तेस्रो दिन सातवटा राष्ट्रिय कीर्तिमान बनेका छन्। चार सय मिटर पुरुष प्री-स्टायलमा चार कीर्तिमान, सय मिटर बटरफ्लाईमा तीन, महिला सय मिटर बटरफ्लाईमा एक, पुरुष दुर्द सय मिटर ब्रेस्टस्ट्रोकमा दुई राष्ट्रिय कीर्तिमान बनेको नेपाल पौडी संघले जनाएको छ। यसैगरी, महिला दुई सय मिटर ब्रेस्टस्ट्रोकमा एक, पुरुष ५० मिटर ब्याकस्ट्रोकमा एक कीर्तिमान भए भएको छन्।

</div

● आइएमई दसैं अफरको पाँचौं र हैट्टौं हप्ताका विजेता छनोट

दसैं, तिहार, छठ र नेपाल संवत्सरा चाडपर्वहरूको अवसर पारेर आइएमईले सञ्चालन गरेको 'आइएमई साथैमा, मोबाइल हातैमा, १० लाख खातैमा' नामक योजनाको पाँचौं र हैट्टौं हप्ताका विजेता छनोट गरेको छ। फेसबुक लाइभमार्फत सार्वजनिक गरिएको नितिजानुसार कुवेत र संयुक्त अरब इमिरेट्सबाट आइएमईमार्फत पैसा पठाउने सेवाग्राहीहरू सान्त्वना धोधरी र जितमान गोम्बो तामाङ पाँचौं हप्ताका लागि साप्ताहिक विजेता

छनोट भएका छन्। त्यसै, पदमकुमारी विक र किशोर तमाङ छैटौं हप्ताका लागि साप्ताहिक विजेता छनोट भएको जनाइएको छ। विजेताले ओमान र मलेसियाबाट आइएमईमार्फत नेपालमा रहेका आफतलाई योजना अवधिमा पैसा पठाएको कम्पनीले जनाएको छ। विजेताले २५ हजार रुपैयाँका दरले नगद प्राप्त गर्न उल्लेख छ।

त्यसै, सेवाग्राहीहरू अहम्मद अब्दुल्ला खामिस अल हसामी, प्रेमप्रसाद बाँस्कोटा, सविन थोप्रा, सञ्जीवकुमार शाह, आशिष सोनाम, निन्द्र गुरुङ र रवि बडुवाल पाँचौं हप्ताका लागि दैनिक विजेता छनोट भएको जनाइएको छ। उनीहरूले क्रमशः ओमान, कुवेत, मलेसिया, युएई, जापान र इन्डियाबाट आइएमईमार्फत नेपालमा रहेहो आएका आफतलाई योजना अवधिमा पैसा पठाएको उल्लेख छ। त्यसैगरी, मदनलाल कालुराम, देवबहादुर बकावल, वीरन्द्रकुमार तुम्बापो, देवलाल मेल्हे, लोक रसाइली, इर्साद अलि खान र खेमबहादुर लिम्बु छैटौं हप्ताका लागि साप्ताहिक विजेता छनोट भएको जनाइएको छ। उनीहरूले क्रमशः कुवेत, मलेसिया, बहराइन, संयुक्त राज्य अमेरिकाबाट नेपालमा रहेका आफतलाई योजना अवधिमा पैसा पठाएको जनाएको छ। उनीहरू प्रत्येकले एक सेटका दरले सामसङ्ग मोबाइल प्राप्त गर्न जनाइएको छ।

आइएमई साथैमा, मोबाइल हातैमा, १० लाख खातैमा भन्ने नारासहित सञ्चालन भएको उपहार योजनामा विदेशबाट आइएमईमार्फत आएको रकम प्राप्त गर्ने सेवाग्राहीमध्ये दैनिक एकजनालाई सामसङ्ग मोबाइल उपहारस्वरूप प्रदान गरिने कम्पनीले जनाएको छ। साथै, हरेक हप्ता आइएमई पे मोबाइल वालेट खातामा रकम प्राप्त गर्ने दुईजनालाई जनही २५ हजार रुपैयाँ प्रदान गरिनेछ। त्यसै, अफर अवधिमा एकजना भाग्यशाली विजेतालाई १० लाख रुपैयाँ उपहार प्रदान गरिने कम्पनीले जनाएको छ। कुल ८२ जना सेवाग्राही प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने यो योजना नौ हप्ता अर्थात् कातिक १६ गतेसम्म सञ्चालन हुने कम्पनीले उल्लेख गरेको छ।

● सिद्धार्थ बैंकद्वारा तीन थान हेमोडायलाइसिस मेसिन हस्तान्तरण

सिद्धार्थ बैंकले विराटनगरस्थित कोसी अस्पताललाई तीन थान हेमोडायलाइसिस मेसिन हस्तान्तरण गरेको छ। बैंकका सञ्चालक समितिका सदस्य नरेन्द्रकुमार अग्रवालले कोसी अस्पतालका मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट डा. लक्ष्मीनारायण यादवलाई शुक्रबार मेसिन हस्तान्तरण गरेका छन्।

बैंकले पुन्याएको सो सहयोगबाट मिर्गीला रोग भएका व्यक्तिहरूलाई डायलाइसिस सेवा प्रदान गर्न मद्दत पुग्ने विश्वास बैंकले लिएको छ। कार्यक्रममा बोल्डे कोसी अस्पतालका मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट डा. लक्ष्मीनारायण यादवले हेमोडायलाइसिस मेसिनको उपयोगिता, प्रयोग र आवश्यकताबाटे बताएका थिए।

बैंकद्वारा हस्तान्तरण गरिएका डायलाइसिस मेसिनहरूको अधिकतम उपयोग गरिने उनले

प्रतिबद्धता व्यक्त गरे। बैंकले विभिन्न सामाजिक कार्यहरूमा सहभागिता जनाउँदै आएको बोरेमा बैंक सञ्चालक नरेन्द्रकुमार अग्रवालले जानकारी गराएका थिए।

● नेपाल लाइफको नयाँ मोबाइल एप सार्वजनिक

नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले एन्ड्रोइड र एप्पल फोन (आइओएस)का लागि नयाँ मोबाइल एप्लिकेशन सार्वजनिक गरेको छ। एक विशेष समारोहमा कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत प्रवीणरमण पराजुलीले मोबाइल एप्लिकेशनलाई डाउनलोड गरी उक्त एप्लाई सार्वजनिक गरेका हुन्। परिष्कृत र नयाँ सुविधासहित सार्वजनिक गरिएको मोबाइल एप्लिकेशन एप्स्टोरबाट डाउनलोड गर्न सकिने कम्पनीले जनाएको छ। ग्राहक र अभिकर्ता दुवैले एउटै एप्लिकेशनमार्फत लाभ लिन सक्ने जनाइएको छ। एप्लाई एप्स्टोर वा प्लस्टोरबाट डाउनलोड गरी आपनो रजिस्टर्ड फोन नम्बरका माध्यमबाट आफूलाई रजिस्टर गरी लग इन गर्न सकिने कम्पनीले उल्लेख गरेको छ। आफू अभिकर्ता वा विभिन्न छनोट गरी आपनो प्रोफाइल एड गर्न सकिने जनाइएको छ। एप्लिकेशनमा एकैजनाको एकमन्दा बढी बिमालेख भएमा सबैलाई लिस्ट गर्न सकिने तथा आपनो बिमालेख प्रोफाइलमा एड गरेपश्चात् आफनो बिमासँग सम्बन्धित सम्पूर्ण जानकारी एकै ठाउँमा सरल तथा सहज तवरले प्राप्त गर्न सकिने इन्स्योरेन्सले जनाएको छ।

साथै, एपमा अन्य सुविधाका रूपमा प्रिमियम हिसाब, बिमा योजनाको जानकारी, शाखा तथा उपसाखाहरूको स्थान तथा सम्पर्क नम्बरका साथै कम्पनीले सार्वजनिक गरेको जानकारीमूलक तथा मनोरज्ञानात्मक श्रव्य-दृश्य सामग्रीहरू पढन तथा हेन्ने सकिने जनाइएको छ। हाल इन्स्योरेन्सले ल्याएको एप्लाई समयानुकूल स्तरवृद्धि गर्दै ग्राहकलाई जीवन बिमासम्बन्धी सम्पूर्ण सुविधाहरू चुनून-दुरुस्त तरिकाले एकद्वारा नीतिको अवलम्बन गर्दै सेवा प्रवाह गर्ने कम्पनीका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत पराजुलीले बताए।

● सिटिजन लाइफले स्थापना दिवसमा समाजसेवाका काम गर्ने

सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले आपनो स्थापनाको छैटौं वर्ष प्रवेशको अवसर पारेर विभिन्न समाजसेवाका काम सुरु गरेको छ। कातिक २ गते स्थापना भएको कम्पनीले सप्ताहाव्यापी कार्यक्रम गर्ने भएको हो।

कम्पनीले हरेक वर्ष वार्षिकोत्सवको अवसरमा संस्थागत सामाजिक उत्तरदायित्वान्तर्गत रकम प्राप्त गर्ने सेवाग्राहीमध्ये दैनिक एकजनालाई सामसङ्ग मोबाइल उपहारस्वरूप प्रदान गरिने कम्पनीले जनाएको छ। साथै, हरेक हप्ता आइएमई पे

मोबाइल वालेट खातामा रकम प्राप्त गर्ने दुईजनालाई जनही २५ हजार रुपैयाँ प्रदान गरिनेछ। त्यसै, अफर अवधिमा एकजना भाग्यशाली विजेतालाई १० लाख रुपैयाँ उपहार प्रदान गरिने कम्पनीले जनाएको छ। कुल ८२ जना सेवाग्राही प्रत्यक्ष लाभान्वित हुने यो योजना नौ हप्ता अर्थात् कातिक १६ गतेसम्म सञ्चालन हुने कम्पनीले उल्लेख गरेको छ।

● आरबिबी मर्चेन्ट बैंकिङ्को लाभांश पारित

राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लिमिटेडको पूर्ण स्वामित्वमा सञ्चालित सहायक कम्पनी आरबिबी मर्चेन्ट बैंकिङ्को लिमिटेडले आव ०७८/०७९ को नाफाबाट ७ दशमलव ५ प्रतिशत लाभांश दिने भएको छ। कम्पनीको साताँ वार्षिक साधारणसभाले लाभांशसहित वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्ताव पारित गरेको हो।

साधारणसभामा राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकिङ्को प्रमुख

कपोरेट

कार्यकारी अधिकृत किरणकुमार श्रेष्ठले हाल सहरी क्षेत्रमा मात्र सीमित रहेको मर्चेन्ट बैंकिङ्को सेवालाई ग्रामीण क्षेत्रमा समेत विस्तार गर्ने दीर्घकालीन सोचअनुरूप रणनीति तयार गर्नुपर्ने बताए। आपनो कार्यक्रम विस्तार गर्दै लैजाने र दूरदराजमा रहेका जनताले पनि मर्चेन्ट बैंकिङ्को सेवा लिन सकिने वातावरण बन्नुपर्ने उनको भनाइ थियो।

मर्चेन्ट बैंकिङ्को प्रमुख कार्यकारी अधिकृत बैद्वीप्रसाद प्याकुरेलाई हाल २० करोड बुत्ता पुँजी रहेको मर्चेन्ट बैंकिङ्को इस्यु स्प्यानेजमेन्ट, आरएटिएस, पोर्टफोलियो स्प्यानेजमेन्ट, अन्डरराइटिङ, डिपोजेटरी पार्टिसिपेन्टलगायत सेवा दिइरहेको बताए।

● भायानेट २४ औं वर्षमा

इन्टरनेट र टिप्पी सेवाप्रदायक भायानेट कम्पनीकेसन्सले सञ्चालनको २३ वर्ष पूरा गरेको छ। सन १९९९ मा कम्पनी डिजिटल सेवाहरूमार्फत सेवा दिने उद्देश्यका साथ स्थापित भएको थियो।

यस अवधिमा कम्पनीले भरपर्दै ब्रोडब्यान्ड इन्टरनेट र उत्कृष्ट आइपिटीमी सेवाहरूमा इन्पोर्टेटिम कम्पनीका रूपमा स्थापित भएको जनाइएको छ। भायानेटले सन २०११ मा नेपालमै पहिलोपटक फाइबर अप्टिक्स टेक्नोलोजीको सुरुवात गरेको छाबी गरेको छ।

भायानेटको अर्को उत्पादन भायाटिभीले सर्सो दरमा एक सय ७५ भन्दा बढी टिप्पी च्यानलहरू उपलब्ध गराउँदै आएको जनाएको छ।

भायानेटको अर्को उत्पादन भायाटिभीले सर्सो दरमा एक सय ७५ भन्दा बढी टिप्पी च्यानलहरू उपलब्ध गराउँदै आएको जनाएको छ।

भायानेटले सेवाको निरन्तर अपग्रेड गर्नुका साथै

थप ग्राहकमाझ आपनो गुणस्तरीय सेवा विस्तार गरिरहेको जनाएको छ। आपनो अल्ट्रा-फाई इन्टरनेट लाइनअपहरूमार्फत बजारमा उपलब्ध इन्टरनेटको सबैभन्दा अचूक र भारतीय बजारम

जनताको...

पार्टीको माओवादी केन्द्रसँग गठबन्धन गर्न भनेको सत्ता मोह बाहेक अन्य केही हुने सक्दैन। गठबन्धनमा रहेको अर्को दल नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी नेकपा एमालेबाट चोइटिएर निर्माण भएको पार्टी हो। त्यो पार्टीको जन्मदाता नेपाली कांग्रेसका सभापति एवं प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवा नै हुन्। पैच दलीय गठबन्धनको नेतृत्वको नेतृत्व गर्दै प्रधानमन्त्री भएका देउवाले राजनीतिक दल विभाजन सञ्चाली अध्यादेश त्याएर नेकपा एमालेलाई विभाजन गराइ दिएका थिए। त्यही कारणले गर्दा नेकपा एकीकृत समाजवादी

सरकारद्वारा...

प्रधानमन्त्री, मन्त्रीहरू र सत्तागठबन्धनमा रहेका राजनीतिक दलका प्रभावशाली नेताहरूको क्षेत्रमा विभिन्न शिर्षकमा रकम राखेको छ। निर्वाचन आचारसंहिता २०७१ को दफा ५ मा नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार, मन्त्री र स्थानीय कार्यपालिका तथा सोका पदाधिकारीले पालना गर्नुपर्ने आचारसंहिता अन्तर्गत खण्ड (ख) मा सर्वो रोगको महामारी वा कुनै प्राकृतिक विपति वा कानुवाहिको परिस्थिति सिर्जना भए आयोगको स्वीकृति लिएरबाहेक वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा स्वीकृति भए वाहेको छ।

अन्य कार्यक्रम गर्न वा नयाँ नीति योजना वा कार्यक्रम घोषणा गर्न स्वीकृत वा सञ्चालन गर्न नहुने व्यवस्था रहेको छ, यदि व्यवस्थालाई टेक्रेर आयोगले ती निकायलाई स्पष्टीकरण सोधेको हो। आयोगले अर्थ मन्त्रालय, वित्तोपत्र बोर्ड र विकास समितिलाई पनि स्पष्टीकरण सोधेको छ। सरकारका मन्त्रीहरूले समेत आ आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रमा मतदातालाई प्रभावित पार्ने गरी चामल दाल बैंडन थालेका छन्। सहरी विकास मन्त्री मेटमणि चौधरीले दाढ़को आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रमा चामल बैंडेका समाचारहरू आएका छन्। यी सबै कार्यहरूले गर्दा सरकार नै निर्वाचन निर्वाचन गराउन चाहैदैनन् भने प्रष्ट हुँदै गएको छ।

निर्वाचनमा गएको खण्डमा एमालेसँग पराजित हुनुपर्ने भएकाले गठबन्धन गर्नु परेको उद्घोष प्रधानमन्त्री देउवाले पटक पटक गरिकसकेका हुनाले प्रष्ट हुँच एमालेसँग गठबन्धन कति डराएको रहेछ भनेर। जनताको विश्वास जिलुको बदला जनताले आफूले रोजाको व्यक्ति र दललाई मत हाल्न पाउने अधिकार समेत दलहरूले खोसेका हुनाले यस पटकको निर्वाचनले राजनीतिक दलहरूको जनाधार कति रहेछ भन्ने प्रष्ट नहुने निश्चित जस्तै भएको छ। जनताको अधिकार खोसेर संविधान बचाउने नाममा फेरी गठबन्धनले जनतालाई भुक्त्याउने र आफ्नो राजनीतिक उद्देश्य पूरा गर्न मनसाय राखेको प्रष्ट भएको छ।

हाती...

गरिरहेका छन्। तर के का लागि भनेर उनीहरू प्रष्ट रूपमा भन्न सकेका छैनन्।

पैच दलीय गठबन्धनले संविधानको रक्षाका लागि र देश विकासका लागि भनेपनि संविधानको उल्लंघन त उनीहरूले नै गरेका छन्। संसदको अधिकार अदालतले खोसेर अदालतको परमादेशमा प्रधानमन्त्री बनाउन आदेश दिने अदालतको आदेश संविधान विपरित थियो र छ तर पैच दलले त्यसलाई वेवरस्ता गर्दै आएका छन्। २०७६ सालको राजनीतिक परिवर्तनपछि सबैभन्दा बढी सत्ताको नेतृत्व नेपाली कांग्रेसले गरेपनि किन देश विकास भएन र जनताको जीवन सुधार आएन त? माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दाहाल समेत दुई पटक प्रधानमन्त्री भईसकेका छन् भने माधव नेपाल समेत प्रधानमन्त्री भईसकेका भएपनि उनीहरूको नेतृत्वको सरकारले किन जनताको आवश्यकता पूरा गर्न सकेन? अहिले फेरी पैच दलीय अपवित्र गठबन्धन गरेर हामीलाई जिताउनुहोस् भन्नु मुलुकमा लुटतन्त्र मच्चाउनु र लोकतान्त्रिक व्यवस्थाको ध्वजी उडाउनु बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन। उनीहरूलाई जिताउनु भनेको लुटतन्त्रलाई प्रश्न दिनु बाहेक अन्य केही हुन सक्दैन।

वितिन्जन...

३ पैसा, मट्टिलेमा १३ रुपैया ७५ पैसा, हवाई इन्धनमा २६ रुपैया ३० पैसा र खाना पकाउने ग्यासमा २१९ रुपैया कर लाग्ने गरेको छ। भन्सार शुल्क वापत प्रतिलिप्त पेट्रोलमा २५ रुपैया २० पैसा र ग्यासमा ११ रुपैया ८२ पैसा संकलन गर्ने गरिएको छ। मूल्य अभिवृद्धि कर (भ्याट) वापत पेट्रोलमा २० रुपैया ८२ पैसा, डिजेलमा १९ रुपैया ७९ पैसा, हवाई इन्धनमा २१ रुपैया ८६ पैसा र ग्यासमा २० रुपैया संकलन हुने गर्दछ।

पूर्वाधार विकास कर वापत पेट्रोल र डिजेलमा प्रतिलिप्त १० रुपैया संकलन गर्ने गरिएको छ। सङ्क रम्भत दस्तुर वापत पेट्रोलमा प्रतिलिप्त ४ रुपैया र डिजेलमा २

रुपैया संकलन हुने गरेको छ। वातावरण शुल्क प्रतिलिप्त पेट्रोल र डिजेलमा १ रुपैया ५० पैसा यस्तै मूल्य स्थिरिकरण कोषमा पेट्रोलमा १ रुपैया ८१ पैसा डिजेलमा प्रतिलिप्त १ रुपैया ५० पैसा र ग्यासमा प्रतिसिलिङ्डर १८ रुपैया संकलन हुने गर्दछ।

विभिन्न शिर्षकमा कर कटाएर आयल निगमले इन्धनमा उपभोक्ता मूल्य तोक्ने गरेको छ। विभिन्न शिर्षकमा लगाइएको उच्च करका कारण उपभोक्ताले चर्को मूल्य तिर्नु परेको छ। इन्धनको मूल्य विश्व बजारमा घटदा पनि नेपालमा भने करकै कारण मूल्य घटन सकेको छैन भने पछिलो समयमा विश्व बजारमा इन्धनको मूल्य बढ्दै गएकाले फेरी इन्धनमा मूल्य बढन सके सम्भावना रहेपनि सरकारले भने आफूले लगाएको कर घटाएर जनतालाई राहत दिने प्रयास सम्भ गरेको छैन।

तंसिर ४ पछि...

एकले बहुमत ल्याउन नसक्ने र त्यस्तो अवस्थामा नेपाली कांग्रेस, माओवादी केन्द्र र नेकपा एकीकृत समाजवादी पार्टी मिलेर सरकार निर्माण गरी आलोपाले प्रधानमन्त्री बन्ने भित्री रणनीति र सहमति कांग्रेस र माओवादी बीचमा भएको नेपाली कांग्रेसका एक नेताले बताएका छन्।

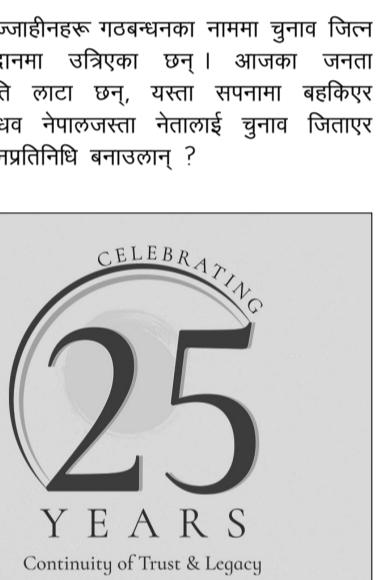
पूष्पकमल दाहाल त्यस्ता व्यक्ति हुन उनले सत्ता हत्याउनका लागि जोसँग पनि जस्तोमुक्तै सहमति गर्न पछि पर्दैन। विगतको उनको भूमिका त्यस्तै देखिएको छ। कांग्रेसले आलोपाले प्रधानमन्त्री बन्ने सहमति गर्न इन्कार

गरेको खण्डमा दाहाल नेपाल अध्यक्ष केमी ओलीको शरणमा पर्ने निश्चित जस्तै रहेको छ। नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र मिलेर सरकार निर्माण हुन सक्ने अवस्था आएमा दाहाल कांग्रेसलाई छोड्न तयार हुनेछन्।

विगतमा पनि सरकार मै रहेका बेला दाहालले एमालेसँग सहकार्य गरेका थिए भने कांग्रेसको नेतृत्वको सरकारमा समेत माओवादी गएको र अहिले पनि ऊ सत्तामै रहेको छ। जेहोस् मसिर ४ गतेको निर्वाचन परिणामपछि पनि मुलुकले स्थिरता नपाउने र पुष्पकमल दाहालको कारण फेरी राजनीति संकट उत्पन्न हुन सक्ने सम्भावना प्रबल रहेको छ। दाहाल राजनीतिका अस्थिर पात्र भएकाले गर्दा मुलुक थप संकटमा पर्न सक्छ।

अब नेतामा...

खुवाइनेछ भनेनन्। देशमै रोजगारी बढाउँछौ, देशमै गरिखाने वातावरण मिलाइनेछ भनेर भन्न नसक्ने

**वार्षिक
१२.१३३%
ब्याजदर**

विशेषताहरू*

- मासिक ब्याज मूल्कानी
- सम्बन्धित बचत खातामा विशेष बीमा सुविधाहरू

* अधिकारी लाग्नुपर्ने

NCC Bank

नेपाल क्रेडिट एण्ट कमर्स बैंक लि.
Nepal Credit & Commerce Bank Ltd.

Your Business Bank

चाडपर्वको संरक्षण र सम्बद्धन गरौ। चाडपर्वमा फजुल खर्च नगरौ।

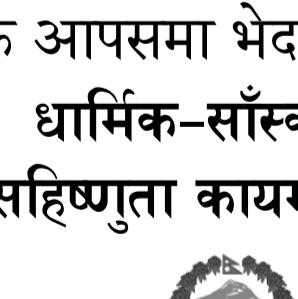
मद्यपान र जुवातासजस्ता
विकृतिको अन्य गरौ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

धार्मिक-साँस्कृति सहिष्णुता कायम राखौ

एक-अर्कामा धर्म, संस्कृति,
रीतिरिजाव, रहनसहन र
चाडपर्वको सम्मान गरौ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड